

Eettisen ilmoituskanavan (whistleblowing) käyttöönotto

169/00.01.04/2023

KH 17.04.2023 § 130

Valmistelija Hallintojohtaja Hanna Saarni, puh. 040 573 6133,
hanna.saarni@forssa.fi

Laki Euroopan unionin ja kansallisen oikeuden rikkomisesta ilmoittavien henkilöiden suojelusta tuli voimaan 1.1.2023. Kysymys on EU:n ilmoittajansuojeludirektiivin (2019/1937), eli ns. whistleblower-direktiivin täytäntöönpanosta Lainsäädännön tarkoituksena on varmistaa, että henkilö, joka työnsä yhteydessä havaitsee tai epäilee yleisen edun vastaista toimintaa erikseen määritellyillä EU:n tai kansallisen oikeuden aloilla, voi ilmoittaa asiasta turvallisesti. Direktiivi velvoittaa tietyt työnantajat perustamaan sisäisen ilmoituskanavan väärinkäytösten ilmoittamista varten.

Sisäisen ilmoituskanavan perustamisvelvollisuus koskee kuntia, kuntayhtymiä, liikelaitoskuntayhtymiä ja kunnallisia liikelaitoksia, joiden työ- tai virkasuhteessa olevien henkilöiden määrä on säännöllisesti vähintään 50. Sama koskee kuntien ja kuntayhtymien määräysvallassa olevia oikeushenkilöitä kuten tytäryhtiöitä.

Organisaatiossa työ- tai virkasuhteessa työskenteleville henkilöille on annettava mahdollisuus tehdä ilmoitus sisäisen ilmoituskanavan kautta. Organisaatio voi sallia myös muille henkilöille ilmoittamisen sisäisen ilmoituskanavan kautta. Organisaatio voi halutessaan mahdollistaa myös nimettömien ilmoitusten vastaanottamisen. Velvollisuutta siihen ei ole. Mahdollisuus nimettömään ilmoitukseen voi laskea kynnystä tehdä ilmoitus mahdollisesta rikkomuksesta, ja myös käytännössä parantaa ilmoittajan oikeusturvaa.

Lakia sovelletaan tekoihin, jotka on säädetty rangaistavaksi, joista voi seurata rangaistusluonteinen hallinnollinen seuraamus taikka jotka voivat vakavasti vaarantaa lainsäädännön yleisen edun mukaisten tavoitteiden toteutumista. Ilmoituskanavaa ei siten ole tarkoitettu yleiseksi ”palautekanavaksi” vaan nimenomaan vakavien väärinkäytösten ilmoittamista varten.

Organisaation on nimettävä ilmoitusten käsittelystä vastaava henkilö tai henkilöt, joiden on oltava tehtävässään puolueettomia ja riippumattomia. Lisäksi organisaatio tai palveluntuottaja voi nimetä tarvittavia asiantuntijoita ilmoituksen paikkansa pitävyyden selvittämiseksi. Sopivia henkilöitä voivat olla esim. sisäisestä tarkastuksesta tai riskienhallinnasta vastaavat henkilöt.

Forssan kaupungilla on ilmoitusten tekemistä varten käytössään ulkopuolisen tahon tuottama sähköinen ilmoituskanava, jossa ilmoitukset voidaan tehdä ja käsitellä lain mukaisesti.

Forssan kaupunkistrategian arvoja ovat avoimuus ja vastuullisuus, joten niiden mukaista on tarjota mahdollisuus ilmoitusten tekemiseen lain edellyttämää minimitasoa laajemmin eli myös ulkoisilla verkkosivulla ja anonyymisti. Tämä lisää kaupunkiorganisaation mahdollisuuksia puuttua epäkohtiin ja kehittää toimintaansa ja toiminnan eettisyyttä.

Esittelijä

Kaupunginjohtaja Jari Kesäniemi, puh. 03 4141 5260

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus päättää

1. nimetä ilmoitusten käsittelystä vastaaviksi henkilöiksi talousjohtajan ja työsuojelupäällikön ja valtuuttaa hallintojohtajan tarvittaessa nimeämään muita käsittelystä vastaavia henkilöitä tai asiantuntijoita.

2. mahdollistaa ilmoitusten tekemisen lainsäädännön edellyttämää tasoa laajemmin eli anonyymisti ja myös ulkoisten sivujen verkkosivujen kautta.

Päätös

Kaupunginhallitus hyväksyi ehdotuksen.